

Pastor zijn in coronatijden - ook zij zullen doorgaan

Ook voor onze pastores zijn het bijzondere tijden. Hoe geven zij nu gestalte aan hun pastor-zijn? Welke berichten horen ze van mensen? Wat vertellen mensen hen? Bellen ze hen op of krijgen ze veel telefoons? Berichten op Skype? Mails? Ontmoetingen met mensen op social distance? Welke plaats heeft het gebed nu voor hen? Hoe vieren ze liturgie? We geven u graag het getuigenis mee van enkele pastores uit onze Pastorale Eenheid.

Pater Emmanuel Tomfiah

In deze coronacrisis is het niet gemakkelijk voor mij als pastor.

Ik voel me net als een herder die zijn kudde kwijt is. We spreken over herder omdat er een kudde is. Hoe waardevol kan een herder zijn zonder kudde? Wat is de waarde van een pastor zonder parochianen? Ik moet deze verloren kudde gaan zoeken om zo gestalte te geven aan mijn pastor-zijn in deze crisistijden. Ik probeer regelmatig naar alle parochianen wiens gsm-nummer ik heb, te bellen. Ik moedig hen aan en ik geef hen hoop omdat hoop leven doet.

De mensen zijn ontzettend blij wanneer ik hen bel. Ze vertellen mij wat hen bezig houdt. Ze laten mij ook weten hoe ze de crisis aanpakken. Bij sommigen merk ik een gevoel van wanhoop. Niet meer naar de eucharistieviering mogen komen, vinden ze heel spijtig. Ze vinden het belangrijk dat ze goed voor zichzelf moeten zorgen en ook voor de anderen. Ze volgen streng de maatregelen. Ongeacht deze crisis, blijven sommigen toch hoopvol en kijken ze uit naar de dag waarop we samen weer eucharistie mogen vieren. Ze hopen dat het niet lang zal blijven duren. Ik bel hen op maar ik krijg weinig telefoontjes en weinig persoonlijke e-mails. De e-mails die ik krijg zijn meestal e-mails van de PE of TCO. Ik krijg geen berichtjes op skype. Maar ik blijf contact houden met mijn familie en mensen die mij dierbaar zijn via Whatsapp. Af en toe bellen ze niet alleen om te weten hoe het met mij gaat maar ook om mij te bemoedigen. Dat vind ik fantastisch.

Het gebed heeft altijd een belangrijke plaats in mijn leven als priester. Ik ben iemand van gebed en het gebed is mijn leven. Ik moet bekennen dat ik nu meer tijd besteed aan persoonlijk gebed. 's Morgens bid ik het getijdengebed en 's avonds bidden we altijd samen in onze spiritijnse gemeenschap. Ik lees ook de lezingen van dag en ik mediteer er over. Daarnaast formuleer ik mijn persoonlijk gebed vanuit de lezingen. 's Middags bid ik het Regina Caeli. Om 15.00 u. is het tijd om de rozenkrans te bidden en om 16.00 u. vier ik de eucharistie. Op zaterdag vast ik en bid ik speciaal voor de intenties van mensen die op mijn gebed rekenen.

Diaken Charel Verhoeven

Bij het begin van de coronamaatregelen voelde ik mij echt een beetje werkloos. Alles viel ineens weg: huisbezoek, ouderavond, bijeenkomst, vergadering, kerkdienst. Maar snel ontdekten we de kracht en de betekenis van een telefoongesprek, e-mail sturen, kaartje schrijven, verrassingsgeschenkje laten bezorgen. Pastoraal werk vanop afstand. Het klinkt erg onpersoonlijk en is best beperkend, maar heeft ook wel een hele grote waarde. Het is een andere manier van er proberen te zijn voor mensen. Ongeruste ouders informeren over het uitstel van de doop van hun kind. Verloofden van op afstand helpen bij de voorbereiding op hun kerkelijk huwelijk. 'Afstandelijk' nabij zijn bij de familie op de begraafplaats, voor een kort intiem afscheidsmoment. Het is allemaal zo anders dan anders. Dit geeft me soms een gevoel van niet te volle te kunnen doen wat ik wil doen. Kan ik nu te volle doen van Hij van mij vraagt?

Enkele dagen geleden hoorde ik in een ontspannende film op tv: God woont als jij in jou! Hij woont als ik in mezelf. Dat deed me nog eens beseffen dat God van me houdt. Zelfs zoveel dat Hij in mij woont. Dat Hij mij zo vertrouwt dat ik Zijn doen-en-laten mag doen en dat dat OK is. Op welke manier dan ook in deze bijzondere tijd. In mijn dagelijks moment van stilte en bezinning spreekt de dankbaarheid voor Zijn werk. Verbondenheid ook met vele anderen die Hij inspireert en waar Hij woont. Zijn nabijheid vind ik tevens in de natuur. In een lege kerk ook, in gebed verbonden met velen of stil aan het vlammetje bij de beeltenis van Moeder Maria.

Pater Bert Rosseels: pastoor-religieus in lockdown

*Even ter informatie: ik werk als pastoor in Turnhout, maar ben tegelijk ook overste van een seniorenvereniging van jezuïeten in Boechout, die verbonden is met het wzc 'Huize Stracke'. De structuur van het gebouw laat geen strikte scheiding toe (gezamenlijke hoofdingang). Door de coronamaatregelen is het huis volledig afgesloten en mag alleen het personeel en de mantelzorger (dat ben ik) in en uit. Ik beschik daarom over een attest voor noodzakelijke verplaatsingen dat het mij mogelijk maakt beide taken te combineren. **Getest worden, dagelijks temperatuur controleren, een mondkapje dragen en afstand bewaren zijn daarbij essentieel.***

Ik zag het gebeuren voor mijn raam in het wzc Huize Stracke in Boechout: een scène copy-paste uit de Lion King. Hij stak fier zijn eerste spruit in de hoogte richting grootmoeder twee verdiepingen boven mij, zij via de telefoon druk bezig met de detailbeschrijving van haar tot teentjes. Opbeurend tafereeltje, maar corona brengt ons snel in een andere werkelijkheid.

De paastijd was en is nog altijd coronatijd, vanaf de veertigdagentijd tot Pinksteren.

Op Pasen, de viering van de opstanding, telde ons land de piek van overledenen. Het gewone leven van gewone mensen wordt gedicteerd door de computer, de supermarkt en de auto. Alle dagen lijken op elkaar. Mensen moeten in hun kot blijven. De angst voor het coronavirus dirigeert alles, het leven van heel onze maatschappij, van onze families, van elke groep. Kortwiekert alles. Zo ook onvermijdelijk de pastoraal. De dagen gaan voorbij, maar het ritme van de tijd volgt zijn onomkeerbaar verloop. Een tijdelijk leven onderweg naar de eeuwigheid.

Religie met zijn eeuwenoude rituelen probeert, op het ritme van de dagen en de seizoenen, flitsen van die eeuwigheid in onze tijdelijkheid binnen te brengen. Maar liturgisch vieren is praktisch onmogelijk. Wat kan een pastoor-religieus anders doen dan zich doodergeren. Zich ergeren omdat hij zich op het moment van het liturgische hoogfeest vleugellam voelt. De bisschoppelijke en andere initiatieven zijn lovenswaardig, maar blijven toch slechts noodoplossingen. **Liturgie is en blijft een feest van ontmoeting, beweging, samenzang, uitbundigheid, samenhang ...**

Wat je toch kan doen, doe je met een gevoel van angst. Geen warme nabijheid, maar afstand bewaren. Een ziekenzalving met handschoenen aan daar waar de zachte aanraking een ultieme nabijheid moet bewerken. Zelfde ervaring bij de uitvaartdiensten die ik ben voorgegaan. Stoelen worden minutieus op 1,5 meter geplaatst, maximum vijftien, geen

begroeting, geen omhelzing, geen aanraking van het kruisje, alleen enkele woorden van troost.

Voor een goede vriend was, tot wanhoop van de familie, een uitvaartdienst in de kerk niet mogelijk. Uiteindelijk verkreeg de familie van de begrafenisondernemer een korte afscheidsviering bij het open graf. Na een openingswoord en gebed van de priester luisterden we naar een bijbeltekst en een korte levensschets door de familie. Ze hadden twee muziekstukjes mogen kiezen: 'Laudate Dominum' van Mozart en 'Bist du bei mir' van Bach. Tenslotte nog een afscheidsgebed en zegening van kist en graf door de priester. Het was zeer intiem en intens. Dit alles resulteert in een grotere verbondenheid en troostende gesprekken, nog dagen na het afscheid. Voel je in eerste instantie de ergernis, de machteloosheid, dan ervaar je toch zeker ook de kracht van de ontmoeting.

Een gelijkaardig gevoel van machteloosheid was er te bespeuren bij de verschillende werkgroepen in de parochie. Wat voor parochies een toppunt van leven had moeten worden, is helemaal weggedeed. In de kerk, waar het anders bruist van leven, is het akelig stil. Het is alsof je in een film zit en de film is onherstelbaar gebroken. Geen beeld meer... Einde van een verhaal? Integendeel: eerste communie, vormsel, feestcomité, kerkraad... ze kennen maar één motto: **'Wij zullen doorgaan...'** Je voelt het bloed in de aderen nog stromen. Nieuwe plannen worden gemaakt, oplossingen voor de tussentijd worden gezocht, je ervaart een dynamiek die niet kapot te krijgen is. Er zal gevierd en gefeest worden, sowieso!

Ook ons liturgisch vieren in de communauteit van Capenberg draagt de stempel van corona. Geen kapel of kerk meer, maar wel de leefruimte waar we ons met z'n tienden in een kring rond de tafel zetten voor de dagelijkse eucharistieviering en het avondgebed. Op Witte Donderdag geen gezang, geen voetwassing, geen processie naar de Hof van Olijven, geen wake... Met Goede Vrijdag lazen we gezamenlijk het passieverhaal en baden we voor de noden in onze wereld van vandaag. Vooral met de paaswake was de versobering van de liturgie het sterkst. Geen wijding van het vuur, geen paaslicht dat in een totaal donkere kerk werd binnengebracht, geen Exsultet... Een eenvoudige met de hand gemaakte kaars zal de paaskaars vervangen totdat we, met het licht door de bisschop op Pasen gewijd, onze eigen paaskaars kunnen aansteken bij de eerste mogelijkheid die zich aandient.

Het is wel even aanpassen, maar de soberheid van de vieringen heeft ook zijn voordelen. Je voelt met de dag de samenhang en broederlijkheid groeien. Wat dus aanvankelijk op een verarming leek te wijzen, wordt in feite een verrijking. Omdat we maar al te goed de situatie van de medebewoners van Huize Stracke begrijpen, die geen contact met ons mogen hebben en dus ook geen vieringen bij ons mogen bijwonen, hebben we geprobeerd hen toch een hart onder de riem te steken en wat paasvreugde te bezorgen bij middel van een brief, die elk persoonlijk ontvangen heeft.

Als pastoor klonk het mij hemels in de oren op Pasen om 12.00 uur: een attente parochiaan uit Turnhout belde mij van onder de toren en liet me de feestelijk beierende klokken van de Pinksterkerk horen op mijn kamer in Capenberg. Dit jaar niet om het eieren rapen van de kinderen te begeleiden. Wel een gebaar van solidariteit van alle parochiegemeenschappen om op Pasen mekaar de hand te reiken in deze bizarre tijden. Ik heb de parochie wel gemist deze dagen. Een kerk waar in de zondagsvieringen nog altijd de drie generaties te vinden zijn: jong en oud samen in een vreugdevolle liturgie.

Ook dit is de dag die de Heer heeft gemaakt. Wij zullen hem vieren in blijdschap!